

Gairebé poesia

David Paloma

CARLES RIERA

Aspectes sintàctics i estilístics de la llengua catalana

Editorial Claret
Barcelona 2019
298 pp.

L'escola lingüística moianesa té dos puntals: el «Gran Ruaix» (en expressió de Joan Ferrer Costa), que tothom coneix, i Carles Riera i Fonts, deixeble seu (i parent i convilatà i, per descomptat, lingüista de primera, que també ho és). Algun dia caldrà estudiar amb detall el mètode d'aquesta escola que Josep Ruaix ens avança en el pròleg de l'últim llibre de Carles Riera i Fonts: *Aspectes sintàctics i estilístics de la llengua catalana*. Es presenten defectes lingüístics nous o poc coneguts, se n'estudien les causes i se'n donen les solucions, sempre amb claredat expositiva i profusió d'exemples.

Carles Riera i Fonts ha aplegat trenta-nou treballs, la major part dels quals tracten d'aspectes sintàctics i estilístics i han aparegut publicats a LLENGUA NACIONAL els últims vint anys. Són articles tan ben travats, tan ben escrits, que, dit sense exagerar, fan l'efecte de ser poesia lingüística. No hi ha versos lliures. La rima és consonant, i la mètrica, perfecta. El lector es va trobant amb les peces pròpies del gramàtic (adjectius, adverbis, pronoms, verbs...) i, ben acompanyat, va seguint les sàvies explicacions de l'autor entorn d'usos concrets que aquest mira, remira, canvia, compara, i que el lector, darrere seu, contempla.

D'entrada, el cas: algun ús impropï («la majoria de la cultura popular»), algun règim que no escau («pensar a fer un concert de comiat»), alguna interferència («no ha pogut amb l'adversari», «no n'hi ha per a menys»), alguna expansió gramatical («a sota de la capa de neu»). Després, què en diuen diccionaris i gramàtiques i, de mica en mica, la descoberta, el capgirament. El lector es

deixa portar, captivat per les paraules. I quan acaba «Una construcció incorrecta amb el verb *caldre*», doncs la duplicació del relatiu per un clíctic, després «A propòsit del pronom *hi* sobrer», el pronom *si*, el pronom *qui*, la preposició *contra*, l'adverbi *molt*...

Em costaria destacar un(s) treball(s) per sobre dels altres: en tots hi ha un ensenyament manejable i el gust per la recerca de la genuïtat. El rigor de l'anàlisi es complementa molt bé amb l'amenitat de tots els articles. Hi ajuda en part l'edició i també la numeració dels paràgrafs en el conjunt del llibre, la qual té un benefici docent. M'agrada, en aquest sentit, que l'ordenació dels treballs no s'hagi fet cronològicament sinó temàticament. Importen, sobretot, els fets, i el lector hi pot recórrer d'una manera selectiva.

Per acabar, una consideració que no em sembla menor: els articles de Carles Riera i Fonts no tenen acritud. Al contrari. No hi ha retrets a l'acadèmia, no hi ha atacs ni respostes a altres estudiosos, no hi ha maneres abruptes —com sí que n'hi ha, malauradament, en altres plomes del ram—. Això és també un mèrit: mantenir la dignitat del text fins al final, al marge de modes i batusses. |